

การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลยางหย่อง อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี The Development of Learning Media of Organic Agriculture and Food Safety by Using the Community Participation of Tumbol Yangyong, Ampher Yangyong, Phetchaburi.

วันที่ได้รับบทความ 11 เมษายน 2565 วันที่แก้ไขเสร็จ 25 พฤษภาคม 2565
 วันที่ตอบรับเผยแพร่ 11 มิถุนายน 2565

โสภาพร กล่ำสกุล*

Sopaporn Klamsakul*

ภัทรวรรดา วิลลอย**

Pattraworada Willoy**

นิมมล หิรัญวิจิตรภรณ์***

Nirumol Hiranwijitporn***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย และอาหารปลอดภัยของตำบลยางหย่อง อำเภอยางาย จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 2) พัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดภัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และ

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 38 หมู่ 8 ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ช่องทางการติดต่อ 032-708-616 อีเมล : Sopaporn.kla@mail.pbru.ac.th

* Lecturer, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi, Thailand.
 Telephone: 032-708-616 E-mail : Sopaporn.kla@mail.pbru.ac.th

** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 38 หมู่ 8 ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ช่องทางการติดต่อ 032-708-616 อีเมล : pattraworada@gmail.com

** Lecturer, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi, Thailand.
 Telephone: 032-708-616 E-mail : pattraworada@gmail.com

*** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 38 หมู่ 8 ถนนหาดเจ้าสำราญ ตำบลนาุ้ง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ช่องทางการติดต่อ 032-708-616 อีเมล : taewichii@gmail.com

*** Lecturer, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi, Thailand.
 Telephone: 032-708-616 E-mail : taewichii@gmail.com

3) ประเมินสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรปลอดสาร อาหารปลอดภัย ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) ในการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเกษตรโดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมประเมินของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหาใช้การเก็บข้อมูลจากการมีส่วนร่วม การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ควรใช้สื่อบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่สามารถเป็นต้นแบบการทำการเกษตรปลอดสารพิษ เกษตรอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์ของดียางหย่อง โดยรูปแบบสื่อที่เหมาะสมต้องน่าสนใจและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ จึงมีแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบคู่มือ และฐานเรียนรู้นิทรรศการมีเพื่อประโยชน์ในการเป็นที่เรียนรู้ของชุมชน รับผู้มาศึกษาดูงานและกิจกรรมต่างๆ ที่ทำร่วมกันในนามกลุ่มของชุมชนยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

2. การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาเป็นคู่มือการทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย และนิทรรศการมีชีวิตในรูปแบบฐานเรียนรู้ 6 ฐาน ได้แก่ ฐานที่ 1 เราร์กษยางหย่อง ฐานที่ 2 ภูมิปัญญาข้าวหลามยางหย่อง ฐานที่ 3 สวนเกษตรผักปลอดสารพิษยางหย่อง ฐานที่ 4 ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักรักษิโลกยางหย่อง ฐานที่ 5 แปลงนาสาธิตข้าวปลอดสารพิษยางหย่อง และ ฐานที่ 6 โคนง นายางหย่อง ชีวิตพอดีด้วยวิถีพอเพียง

3. ประเมินสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัย พบว่า สื่อมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสารพิษ การทำเกษตรอินทรีย์ การทำผลิตภัณฑ์อาหารของดีชุมชน และสื่อฐานการเรียนรู้สามารถเป็นที่ศึกษาดูงานของชุมชนตำบลยางหย่องได้

คำสำคัญ: สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม การทำเกษตรปลอดภัย

Abstract

The purpose of this research was 1) to examine basic information of the development of learning media with community participation by using an agriculture learning resource of organic agriculture and food safety of Tumbol Yangyong, Amphur Yangyong, Phetchaburi Province, to encourage creative learning. 2) to develop the learning media of organic agriculture and food safety by using the community participation and 3) evaluation the learning media of organic agriculture and food safety which developed from Participatory Action Research-(PAR). The develop the learning media by gathering ideas, decision making, collaboration and evaluation. Data were analyzed by using content analysis collected by participation, observation, In-depth interview, and focus group discussion.

The results of the research were as follows:

1. Learning media development inevitably used personal media as the role model business of non-toxic agriculture, organic agriculture, and good products. Personal media is essential using the appropriated media and communicating with great media knowledge. Therefore, the manual guideline and the exhibition learning bases were developed for the benefit of the learning bases community, study visitors' admission, and community activities by Yangyong community, Amphur Tayong, Phetchaburi province.

2. The development of learning media expanded as a manual guideline of Organic Agriculture and Food Safety manufacturing and 6 live exhibitions learning bases: 1) We preserved Yayong, 2) Bamboo Rice Knowledge, 3) Organic vegetable agriculture, 4) Organic fertilizer, 5) Organic demonstrate field and 6) Koak – Nong - Na Sufficiency Life Model

3. Evaluated encourage learning media which developed from the research showed that the appropriated media applied to encourage the knowledge of the non-toxic and organic agriculture, food safety product of a community and the learning bases of Yayong community for study visitors.

Keywords: encourage learning media, community participatory, pesticide residue free

บทนำ

การทำการเกษตรเป็นอาชีพที่อยู่คู่คนไทยมาช้านาน วิถีชีวิตการเพาะปลูกถือเป็นรากฐานของสังคมไทย การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งภารกิจสำคัญคือการเสริมสร้างการบริหารจัดการของชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมและยกระดับรายได้ของประชาชนให้มีอาชีพ อยู่ดี กินดี โดยการนำทรัพยากรในชุมชนมาสร้างมูลค่าสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้จากยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายดำเนินการอย่างเป็น

รูปธรรม ส่งเสริมการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินชีวิต เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาเครือข่ายชุมชนภายใต้รากฐานของความรู้สมัยใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ ยก ระดับสู่การผลิตและการให้บริการบนฐานความรู้ และที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พึ่งพาซึ่งกันและกัน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ทั้งนี้รัฐบาลมีนโยบายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตรและอาหารโดยพัฒนากำลังคนภาคเกษตร พัฒนาระบบการทำงาน ผลักดันวิจัยและนวัตกรรมเกษตร และยกระดับความร่วมมือเครือข่ายการพัฒนาภาคเกษตรจากทุกภาคส่วน ยก ระดับมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตรและอาหาร (ทองเปลว กองจันทร์, 2564) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีก็อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อสุขภาพของเกษตรกร คนในพื้นที่ และต่อสุขภาพของผู้บริโภค สร้างภูมิคุ้มกันดูแลให้อาชีพเกษตรกรอยู่ได้อย่างมีความสุขและมั่นคงในอาชีพของเขา

ตำบลยางหย่องเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ และเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรที่สร้างรายได้ให้แก่อำเภอและจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ประชาชนในตำบลยางหย่องได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพอย่างพอเพียงร่วมกับการใช้หลักวิทยาศาสตร์สมัยใหม่มาประยุกต์กับการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ในพื้นที่มีการทำนา ทำไร่ ปลูกพืชผลทางการเกษตร เช่น ถั่วลิสง ข้าวโพด กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม มะนาว ข่า โปด ผักสด เกษตรกรในพื้นที่บางส่วนมีการปลูกพืชรูปแบบเกษตรอินทรีย์แต่ยังไม่กระจายทั่วถึงทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่องมีการหนุนเสริม

การทำเกษตรปลอดภัย แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงทำการเกษตรในรูปแบบเดิม โดยใช้สารเคมี ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพทั้งตัวของเกษตรกรเอง ครอบครัว และผู้บริโภค นอกจากนี้การใช้สารเคมีในการทำการเกษตรยังส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และจากการที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมประชาชนในชุมชนรวมตัวกันเป็นกลุ่มทั้งในรูปแบบกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ในการเสริมสร้าง เศรษฐกิจครัว พัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทางองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จัดตั้งกลุ่มต้นแบบการทำเกษตรปลอดภัยอาหารปลอดภัยในนาม “เพชรยางหย่อง” โดยการรวมตัวของสมาชิกที่ทำเกษตรปลอดภัย พืชเกษตรอินทรีย์ ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายอาหารขึ้นชื่อของชุมชน เพื่อร่วมกันบริหารจัดการส่งเสริมให้ตำบลยางหย่องเป็นชุมชนต้นแบบเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย ช่วยลดความเสี่ยงจากพิษของสารเคมีที่อาจปนเปื้อนมากับสินค้าทางการเกษตร ช่วยสร้างสมดุลของทรัพยากรในระบบนิเวศโดยรอบไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี สามารถสร้างอาหารที่มีคุณภาพให้แก่ผู้บริโภคซึ่งจะส่งผลต่อการจำหน่ายผลผลิตได้มากขึ้นช่วยให้มีรายได้ที่สูงขึ้นตามมา เนื่องจากผู้บริโภคทุกวันนี้มีความใส่ใจทางด้านสุขภาพมากขึ้น ซึ่งหากมีการยกระดับให้สินค้ามีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของผู้บริโภคมมากขึ้น ย่อมเป็นผลดีต่อการสร้างรายได้แก่ชุมชน การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัย ถือเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ สร้างการรับรู้เชิงประจักษ์ เกิดการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายก่อให้เกิดพฤติกรรม สื่อการเรียนรู้สามารถขยายผลการทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัยของตำบลยางหย่องมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากแนวความคิดดังกล่าวจึงเห็นควรการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัยอาหารปลอดภัยของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอ

ท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อใช้เป็นช่องทางที่เอื้อประโยชน์แก่ชุมชนสำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้และแนวทางการทำเกษตรปลอดสารพิษ เกษตรอินทรีย์ และอาหารที่เป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อของตำบล โดยการเรียนรู้ผ่านสื่อที่มีประสิทธิภาพพัฒนาจากกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเพื่อใช้ขยายผลส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัยของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ และอาหารปลอดภัยของตำบลยางห้อย อำเภوتاยาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

2 เพื่อพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางห้อย อำเภوتاยาง จังหวัดเพชรบุรี

3 เพื่อประเมินสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางห้อย อำเภوتاยาง จังหวัดเพชรบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1 ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ และอาหารปลอดภัยของตำบลยางห้อย อำเภوتاยาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

2 มีสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางห้อย อำเภوتاยาง จังหวัดเพชรบุรี ที่เหมาะสม น่าสนใจและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี คณะผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย (Scope of Research) ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่องที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน 4 คน สมาชิกกลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ “เพชรยางหย่อง” 20 คน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 2 คน ผู้นำชุมชนทั้ง 5 หมู่บ้านของตำบลยางหย่อง 5 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2 คน ผู้เชี่ยวชาญทางการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 2 คน และนักศึกษา 25 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านสถานที่วิจัย ตำบลยางหย่อง อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การสื่อสารเพื่อการพัฒนาชุมชน การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ การจัดการความรู้ และการมีส่วนร่วม

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่วิจัย การดำเนินการวิจัย 12 เดือน ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนธันวาคม 2564

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับข่าวสารของมนุษย์นั้นเกิดจาก การที่ประสาทสัมผัสถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้า ซึ่งผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกเองว่าสิ่งเร้าใดตรงกับความต้องการของเขาและจะหลีกเลี่ยงการเปิดรับสิ่งที่เร้าตนไม่ต้องการไม่สนใจ และเห็นว่าเป็น

สำคัญ และหากผู้รับสารเลือก ก็จะเกิดกระบวนการเปิดรับ ทั้งนี้กระบวนการเปิดรับจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการรับสารด้วย โดยที่ความสนใจ (Interest) และความเกี่ยวข้อง (Involvement) ของผู้รับสารกับสิ่งเร้านั้นจะสะท้อนออกมาในระดับของความตั้งใจ (Attention) ที่ผู้บริโภครู้สึกเกี่ยวกับสิ่งเร้านั้น (Assael, H, 1985) ซึ่งบุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ยังมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและเป็นคนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ย่อมมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย อย่างไรก็ตาม บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านมาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่น่าสนใจ มีความพึงพอใจ และคิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเอง (Dimmick, Chen, & Li, 2004) ดังนั้น ข่าวสารที่หลั่งไหลผ่านเข้ามาไปยังบุคคลจากช่องทางต่าง ๆ นั้นมักจะถูกคัดเลือกตลอดเวลา ข่าวสารที่น่าสนใจ มีประโยชน์และเหมาะสมตามความนึกคิดของผู้รับสาร จะเป็นข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการสื่อสาร (Atkin, Charles K, 1973)

2. ทฤษฎีการสื่อสาร

การสื่อสารตรงกับภาษาอังกฤษว่า Communication มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Communication แปลว่า Make Common ซึ่งมีความหมายแปลเป็นภาษาไทยได้ว่าทำให้มีสภาพร่วมกันหรือทำให้เหมือนกัน ดังนั้นจึงสามารถอธิบายต่อได้ว่าการสื่อสารเป็นการทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และตรงกัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, 2538) ให้ความหมายไว้ว่า “สื่อสาร” หมายถึง นำหนังสือหรือข้อความของฝ่ายหนึ่งส่งให้อีกฝ่ายหนึ่งการสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความเป็นพลวัตหรือมีการเคลื่อนไหว (Dynamic) เปลี่ยนแปลง (Changing) อย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบทุกส่วนของกระบวนการสื่อสารมีความเกี่ยวข้อง

สัมพันธ์กัน มีผลกระทบ (Affect) ซึ่งกันและกันและต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา (Adaptive) องค์ประกอบสำคัญของการสื่อสาร มี 4 ประการ ด้วยกัน คือผู้ส่งสาร (Source / sender) สาร (Message) สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร (Media/channel) และผู้รับสาร (Receiver)

3. ทฤษฎีการรับรู้

มนุษย์มีประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทั้งรูป รส กลิ่น เสียงและสัมผัส ในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ แล้วสามารถแปลความหมายจากการสัมผัส โดยเริ่มตั้งแต่ การมีสิ่งเร้ามา กระทับกับอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้าและส่งกระแสประสาทไปยังสมอง เพื่อการแปลความตามกระบวนการ (Process) ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างเรื่องความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision making) ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เข้ามาในชีวิต การรับรู้ของบุคคลนั้นจะส่งข้อมูล (Raw data) สู่การตีความในสมองจนเกิดการรับรู้หรือจิตภาพ (Perception) การรับรู้เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดองค์ประกอบ และแปลความหมายสิ่งรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสเพื่อให้ความเข้าใจภายใต้สภาพแวดล้อมของเขา การรับรู้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคลเพราะการตอบสนองพฤติกรรมใดๆ จะขึ้นอยู่กับ การรับรู้จากสภาพแวดล้อมของตน และการแปลความหมายของสภาพนั้นๆ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นกระบวนการรับรู้ (Robbins, Stephen P, 2003) กล่าวคือเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกันระหว่างเรื่องความเข้าใจ การคิด การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision making)

4. แนวคิดการมีส่วนร่วม

Pearse & Stiefel cited in Pongquan (1979) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในหลักการสำคัญ คือ การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว

ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการดำเนินงาน (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์กร การกำหนดกิจกรรมการพัฒนา และการตัดสินใจยังมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมพัฒนาด้วย การพัฒนาต้องสังเคราะห์ข้อมูลและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อหาแนวคิดในการพัฒนาร่วมกัน การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้ และประสบความสำเร็จเมื่อสมาชิกตระหนักรู้ถึงปัญหา การร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมประเมินผล จนกระทั่งร่วมรับผลประโยชน์ (ชัชรี นฤทุม, 2551) การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมแบ่งตามระดับความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมได้ 4 ประเภท (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2552) คือ แจ้างข้อมูลเพื่อทราบ การปรึกษาหารือ การเป็นหุ้นส่วน และการบริหารจัดการตนเอง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัชรี นฤทุม (2551) ศึกษาการพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วมได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการแบบมีส่วนร่วมว่า การจัดการปัญหาชุมชนต้องใช้กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานของชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Singh (1976) พบว่า สื่อเพียงประเภทเดียวย่อมไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ขณะเดียวกันการใช้สื่อหลายสื่อผสมผสานจะทำให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้อย่างรวดเร็ว

Mansour (2015) ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและการเปิดรับข่าวสาร พบว่า ทัศนคติเกิดจากการมีสิ่งจูงใจการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดการตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมีความเชื่อ (Belief) เป็นสิ่งนำพาให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้นหรือการหลบถอยจากสิ่งนั้น การเปิดรับข่าวสารมีผลต่อทัศนคติโดยทั่วไปบุคคลแต่ละคน

มีการเปิดรับข่าวสารหรือการเปิดรับสื่อเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ 1) เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ (Surveillance) 2) เพื่อการตัดสินใจ (Decision) 3) เพื่อพูดคุยสนทนา (Discussion) และ 4) เพื่อการมีส่วนร่วม (Participation) การเปิดรับข่าวสารเกิดจากประสาทสัมผัสถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้า กระบวนการเปิดรับจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการรับสารโดยที่ความสนใจ (Interest) และความเกี่ยวข้อง (Involvement) ของผู้รับสารกับสิ่งเร้านั้นจะสะท้อนออกมาในระดับของความตั้งใจ (Attention) ที่ให้กับสิ่งเร้านั้นซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจของบุคคล

การวิจัยมีกระบวนการการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

ศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยการสัมภาษณ์ พูดคุยและจัดสถานการณ์กลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อศึกษาบริบท ศักยภาพ และความพร้อมในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชน

ขั้นตอนที่ 2

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 นำมากำหนดแนวทาง และพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัยโดยจัดรูปแบบกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบการมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3

ประเมินสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย ที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัย สรุปรายงานผลการพัฒนา และส่งมอบสื่อแก่องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเป็นแนวทางสู่นโยบายสาธารณะของชุมชนต่อไป

แผนภูมิที่ 1 กรอบกระบวนการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอยะยา จังหวัดเพชรบุรี เป็นการศึกษาวิจัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) วิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหาใช้การเก็บข้อมูลจากการมีส่วนร่วม การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนา โดยมีกรอบแนวคิดและวิธีการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดประเด็นข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้างเพื่อเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และความต้องการในการพัฒนาสื่อเพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัยของตำบลยางหย่อง การสร้างความเข้าใจ การหาแนวคิดและความพร้อมในการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

1.1 คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่องที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (4 คน) สมาชิกกลุ่มเกษตรปลอดสารพิษ “เพชรยางหย่อง” (26 คน) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (1 คน) ผู้นำชุมชนทั้ง 5 หมู่บ้านของตำบลยางหย่อง (5 คน) ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดการความรู้ (2 คน) ผู้เชี่ยวชาญทางการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (3 คน) และนักศึกษา (48 คน) รวมทั้งสิ้น 85 คน

1.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาเอกสารการดำเนินงาน การสัมภาษณ์ พูดคุยและจัดสถานการณ์ให้กลุ่มบุคคลที่ถือเป็นผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น การตอบคำถามคณะผู้วิจัยจะใช้วิธีการสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ พูดคุย ศึกษาเอกสารต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการตอบคำถามโดยกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลจะศึกษาข้อมูลที่เป็นบริบทพื้นฐานการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้

การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ และอาหารปลอดภัยของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ และการสนทนาวเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis and Synthesis) ตีความหมาย (Interpret) เพื่อสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ดำเนินการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้แนวทางการพัฒนาจากการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการพัฒนาร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัย และตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจัดรูปแบบกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมออกแบบและกำหนดแนวทางการพัฒนาสื่อกิจกรรมนิทรรศการมีชีวิต 6 ฐานการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำคู่มือเพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 6 ฐานการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ และอาหารปลอดภัยชุมชนตำบลยางหย่อง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง การประเมินผลสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง คณะผู้วิจัยนำร่างสื่อต้นแบบให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) มีส่วน

ร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 60 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

จากนั้นนำผลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาเป็นสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ของชุมชนตำบลยางหย่อง และสรุปผลงานวิจัยพร้อมส่งมอบสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน แก่องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อพิจารณาใช้ประโยชน์ และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงานพัฒนาขยายผลสู่การเป็นชุมชนต้นแบบเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย ของอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ และอาหารปลอดภัยของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัย พบว่า ตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์และเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรประชาชนในตำบลยางหย่องมีการรวมตัวกันทำกิจกรรมและผลิตสินค้าชุมชนตามวิถีและความถนัด เกิดเป็น“ทุนของชุมชน” สร้างสรรค์กิจกรรมและผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง โดย “ทุนของชุมชน” ซึ่งไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากรผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุน ทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม ซึ่งหมายถึงถึงกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนเป็นพี่เป็นน้องไว้ด้วย

กัน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรีจึงมีนโยบาย ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มสวัสดิการชุมชนในรูปแบบต่างๆ โดยส่งเสริมให้สมาชิก ในชุมชนรวมตัวกันเป็นกลุ่มตามความสมัครใจ เพื่อให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ ภายใต้กติกากลุ่ม ตำบลยางหย่องมีหมู่บ้านในการปกครอง 5 หมู่บ้านโดยแต่ละ หมู่บ้านมีของดีของหมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ 1 บ้านยางหย่อง ได้แก่ ขนมไทย ผักอินทรีย์ หมู่ 2 บ้านท่าวาย ได้แก่ ไข่ไก่อารมณ์ดี การทำขวัญนาศ เกษตรปลอดสารพิษ อนุรักษ์เพลงเก่า ปุ๋ยหมักและน้ำชีวภาพ นวดแผนไทย หมู่ 3 บ้านท่าโรงหีบ ได้แก่ เห็ดฟาง น้ำพริกแกง การละเล่นกลองยาว หมู่ 4 บ้านยางชุม ได้แก่ กิจกรรม หมอдинอาสา เกษตรปลอดสารพิษ ข้าวหลามยางหย่อง และหมู่ 5 บ้านท่าไล้ ได้แก่ การทอผ้า จักรสาน กลุ่มทำนา กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน (นิทานพื้นบ้าน) การ ดำเนินงานมีทั้งทำเป็นรายบุคคล และการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจการร่วมกัน ใน ส่วนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่โดดเด่นต้องการยกระดับให้ส่งเสริมเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ ข้าวหลาม ผ้าทอพื้นถิ่น และสินค้าเกษตรปลอดภัย จากการเข้าไปให้บริการ วิชาการแก่สังคมของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เมื่อปี 2564 ได้ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย ในนามกลุ่ม “เพชรยางหย่อง” ส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการทุนของชุมชน โดยสมาชิกในชุมชน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบ ต่อชุมชน จากการศึกษาศักยภาพ พบว่า ในชุมชนมีผู้ที่สามารถเป็นต้นแบบการ ทำการเกษตรปลอดสารพิษ เกษตรอินทรีย์ และผลิตภัณฑ์ของดีชุมชน ไม่ว่าจะเป็น การทำการเกษตรตามแนวคิด โคก หนอง นา การทำแปลงนาสาธิต การ ทำปุ๋ยอินทรีย์ การทำข้าวหลาม โดยทางผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนา นักวิชาการ และ สมาชิกกลุ่มฯ เห็นว่าสามารถเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ได้ดี จึงเห็นควรให้จัดการ ความรู้และพัฒนาเป็นฐานเรียนรู้เพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในรูปแบบ

ฐานเรียนรู้นิทรรศการมีชีวิต เพื่อประโยชน์ในการเป็นที่เรียนรู้ของชุมชน รับผู้มา
ศึกษาดูงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำร่วมกันในนามกลุ่มของชุมชนอย่างหย่อง
อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

2. การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย
โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัด
เพชรบุรี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วน
ร่วมกับชุมชนโดยใช้แหล่งเรียนรู้การทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดสารพิษ และ
อาหารปลอดภัยของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สามารถ
กำหนดแนวทางทางการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน ได้ 2 รูปแบบ คือ

2.1 ฐานการเรียนรู้ : นิทรรศการมีชีวิต

การพัฒนาฐานเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย เพื่อเป็นสื่อส่งเสริมการ
เรียนรู้ พัฒนาโดยการร่วมคัดเลือกสมาชิกต้นแบบการทำอาชีพที่มีกระบวนการ
ดำเนินงานที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ มีการเรียนรู้พัฒนาการทำเกษตรและ
ผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การผลิตจนถึงการจัดจำหน่าย และมีความ
ยินดีในการเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ของชุมชน จากการศึกษา
สามารถพัฒนาฐานเรียนรู้ได้ทั้งหมด 6 ฐาน ได้แก่

ฐานที่ 1 เรารักยางหย่อง

ภาพที่ 1 ป้ายฐาน ป้าย KM บรรยายภาพ ฐานที่ 1 เรารักยางหย่อง

ฐานที่ 1 เรารักยางหย่อง

ตำบลยางหย่องเป็นท่าเรือที่ใช้เรือในการเดินทางไปมาในแม่น้ำโดยเล่าต่อกันมาว่าได้มีคน ล่องเรือไปในแม่น้ำ ล่องไปเรื่อยๆก็เจอเข้ากับต้นยางที่มีลักษณะโค้งลงมาเหมือนรูปคนนั่งยองจึงเรียกว่า “ยางยอง” เมื่อเรียกต่อกันมาเรื่อย ๆ ก็เพี้ยนเป็น“ยางหย่อง” จนถึงปัจจุบัน เมื่อปี พ.ศ.2521 จัดตั้งเป็นตำบลยางหย่อง ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่1 บ้านยางหย่อง หมู่2 บ้านท่าวาย หมู่3 บ้านท่าโรงหีบ หมู่4 บ้านยางชุม หมู่5 บ้านท่าไต้ ชุมชนในตำบลยางหย่องจะมีพื้นที่อยู่ติดกับแม่น้ำเพชรบุรี อาชีพส่วนใหญ่ทำนา ทำไร่ ทำสวน เรียกได้ว่าพื้นที่ยางหย่องส่วนมาก “เป็นพื้นที่เกษตรกรรม”

ผลิตภัณฑ์เด่นของชุมชน ได้แก่ ข้าวหลาม โดยทางตำบลยางหย่องได้จัดงานประจำปี ชื่องาน “งานข้าวหลามยางหย่อง” จัดขึ้นช่วงเดือนธันวาคมที่ตลาดท้ายน้ำข้ามภพ นอกนี่ยังมีผ้าทอขาม้า (ทอด้วยมือ) และผลผลิตทางการเกษตร

เช่น กล้วย มะนาว ฝรั่ง มะปราง ละมุด กระท้อน อาหารขึ้นชื่อของยางหย่องมีทั้งอาหารคาวและขนมหวานมีรสชาติจัดจ้านเข้าถึงเครื่องแกงไทย เช่น ผัดเผ็ด แกงป่า ขนมหวานมีรสชาติและสูตรที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น สาเกเชื่อม ข้าวหลามทองม้วนน้ำตาลโตนด ขนมโค

ฐานที่ 2 ภูมิปัญญาข้าวหลามยางหย่อง

ภาพที่ 2 ป้ายฐาน ป้าย KM บรรยากาศ ฐานที่ 2 ภูมิปัญญาข้าวหลามยางหย่อง

ฐานที่ 2 ภูมิปัญญาข้าวหลามยางหย่อง

ข้าวหลามถือเป็นสินค้าชุมชนที่ขึ้นชื่อของตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ที่ทำสืบต่อกันมานาน“ข้าวหลามยางหย่อง” มีความ หอม หวาน มัน อร่อย ถูกใจผู้บริโภคจนกลายเป็นคำกล่าวที่ว่า “มาเยือนยางหย่องต้องกินข้าวหลามยางหย่อง” เพราะเป็นที่นิยมทั้งคนในพื้นที่และผู้มาเยือน จนจัดเป็นงานประจำปีของดียางหย่องในงาน“มหกรรมข้าวหลามยางหย่อง” ทุกปีในช่วง

เดือนธันวาคมที่อากาศหนาวเย็น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่องร่วมกับประชาชนชาวยางหย่องและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจัดงานจัดงานข้าวหลามยางหย่องขึ้น โดยในแต่ละปีจะมีร้านข้างหลามเข้าร่วมงานจากทุกหมู่บ้านถือเป็นงานประจำปีที่สำคัญงานหนึ่งของท้องถิ่น ณ ตลาดต้องชมทำยน้าข้ามภพ โดยส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ข้าวหลามยางหย่องที่มีรสชาติอร่อยและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค จากการเผาแบบราวไม้ และราวเหล็ก จำหน่ายข้าวหลามยางหย่องสูตรโบราณที่อร่อย มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภายในงานยังมีการประกวดข้าวหลาม และจำหน่ายข้าวหลามยางหย่องในราคาพิเศษ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร การออกร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนนโยบายรัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักสินค้าคุณภาพดีของตำบลยางหย่อง

ฐานที่ 3 สวนเกษตรผักปลอดสารพิษยางหย่อง

ภาพที่ 3 ป้ายฐาน ป้าย KM บรรยากาศ ฐานที่ 3 สวนเกษตรผักปลอดสารพิษยางหย่อง

ฐานที่ 3 ส่วนเกษตรผักปลอดสารพิษอย่างยั่งยืน

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลยางหย่องจะทำการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพที่ อยู่คู่พื้นดินนี้มาอย่างช้านานจนกลายเป็นรากฐานของท้องถิ่น วิถีชีวิตของคน เพาะปลูกและทำอาชีพเกษตรกรจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเสริมสร้างสังคม วัฒนธรรม การปกครอง การกินอยู่ ความคิด ความเชื่อ ตลอดจนการแสดงออก ต่าง ๆ ของคนในตำบลยางหย่อง จากอดีตจนถึงปัจจุบันเกษตรมีการทำการ เกษตรโดยใช้สารเคมีอยู่จำนวนมาก ซึ่งเกิดผลเสียหลายประการ โดยเฉพาะ เรื่องของสุขภาพตัวเกษตรกรเอง สุขภาพผู้บริโภคและยังส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลยาง หย่องจัดโครงการเพื่อหนุนเสริมให้เกษตรกรในท้องถิ่นได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และคุณประโยชน์ในการทำการเกษตรปลอดสารและอาหารปลอดภัยใส่ใจใน เรื่องสิ่งแวดล้อม วัฏจักรและสมดุลทางธรรมชาติเป็นหลัก เน้นในเรื่องการปลูก ผักสวนครัวรั้วกินได้ ผักปลอดสารพิษ และปลูกด้วยวิธีการทำเกษตรอินทรีย์ใน ครัวเรือน ปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก และช่วยในเรื่องการตลาด สินค้าปลอดภัยให้แก่เกษตรกรเพื่อสร้างรายได้ตามแนวคิด “เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย สุขภาพดีมีรายได้” @ ยางหย่อง

ฐานที่ 4 ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักรักษ์โลกอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 4 ป้ายฐาน ป้าย KM บรรยากาศ ฐานที่ 4 ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักรักษ์โลกอย่างยั่งยืน

ฐานที่ 4 ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักรักษ์โลกอย่างยั่งยืน

ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมักบางคนก็เรียกว่า ปุ๋ยชีวภาพ เกิดมาจากการย่อยสลายของบรรดาอินทรีย์วัตถุทางชีวเคมีโดยจุลินทรีย์กลุ่มที่ใช้ออกซิเจนแล้วเกิดเป็นประโยชน์ต่อพืชมีธาตุอาหารต่าง ๆ ที่พืชต้องการส่วนประกอบหลักของปุ๋ยประเภทนี้มักมาจากสิ่งที่ได้จากธรรมชาติอย่างของเสียจากโรงงานบางประเภท มูลสัตว์ เช่น มูลไก่ มูลวัว ของย่อยสลายจากธรรมชาติ เช่น ชากต้นไม้ ใบไม้ สารอื่นๆ ผ่านการเติมจุลินทรีย์ทำการบ่มหมัก กลับกองแล้วค่อยย่อยสลายกลายมาเป็นปุ๋ยอินทรีย์นั่นเอง

ฐานที่ 5 แปลงนาสาริตข้าวปลอดสารพิษอย่างยั่งยืน

การทำนาข้าวปลอดสารพิษเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยยึดการผลิตที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี หรือสารสังเคราะห์ต่างๆ เช่น ปุ๋ยเคมี สารควบคุมการเจริญเติบโต สารควบคุมและการกำจัดวัชพืช สารป้องกันกำจัดโรคแมลงและสัตว์ศัตรูข้าวในทุกขั้นตอนการผลิต และในระหว่างการเก็บรักษาผลผลิต หากมีความจำเป็นต้องใช้ให้ใช้วัสดุจากธรรมชาติ และสารสกัดจากพืชที่ไม่มีพิษต่อคนหรือไม่มีสารพิษตกค้างปนเปื้อนในดินและน้ำ รวมถึงผลผลิตด้วยและในขณะเดียวกันก็เป็นการรักษา สภาพแวดล้อมด้วยทำให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพดีปลอดภัยจากอันตรายของผลตกค้าง ส่งผลให้ผู้บริโภคมีสุขภาพดี สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคหรือมีโรคน้อยที่สุด และคุณภาพชีวิตที่ดี

ฐานที่ 6 โคก หนอง นา ยางหย่อง ชีวิตพอดีด้วยวิถีพอเพียง

ภาพที่ 6 ป้ายฐาน ป้าย KM บรรยายาศ ฐานที่ 6 โคก หนอง นา ยางหย่อง ชีวิตพอดีด้วยวิถีพอเพียง

ฐานที่ 6 โคก หนอง นา ยางหย่อง ชีวิตพอดีด้วยวิถีพอเพียง

โคก หนอง นา โมเดล คือ การจัดการพื้นที่ซึ่งเหมาะกับพื้นที่การเกษตร ซึ่งเป็นผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้นๆ โคก หนอง นา โมเดล เป็นการที่ให้ธรรมชาติจัดการตัวมันเองโดยมี มนุษย์เป็นส่วนส่งเสริมให้มันสำเร็จเร็วขึ้นอย่างเป็นระบบ แนวคิดหลักการทำโคก หนอง นา ซึ่งเป็นแนวทางทำเกษตรอินทรีย์และการสร้างชีวิตที่ยั่งยืน เริ่มจากขุดดินแล้วนำดินที่ขุดมาทำเป็นโคก หลุมที่ถูกขุดจะถูกทำมาเป็นหนอง ส่วนพื้นเดิมจะเป็นนา โคก จะประกอบด้วย ป่า 3 อย่าง ป่าอย่างที่ 1 จะเป็นไม้ยืนต้น ป่าอย่างที่ 2 จะเป็นไม้กินผล ป่าอย่างที่ 3 จะเป็นไม้ใช้ หนอง เป็นการขุดเอาดินที่ได้ไปใส่บนบกจนเกิดเป็นโคกส่วนบ่อที่เกิดจากการขุด จะกลายเป็นหนอง ในหนองจะประกอบด้วย สัตว์น้ำ เช่น ปลา นิล กระชังเลี้ยงลูกปลาในอนาคตกำลังศึกษาอยู่ว่าจะเพิ่มเติมอะไรอีกบ้าง เช่นปลาตะเพียนและ

สัตว์ที่เลี้ยงง่ายสามารถสร้างรายได้ นา การทำนาจะทำข้าวนาแบบผสมผสาน การทำนาปี จะเลือกข้าว กข 31 จะทนหนาวได้ดี การทำนาข้าวนาปี จะเลือกข้าว กข 49 จะทนแล้ง ส่วนการทำนาหวานจะหว่านข้าว แล้วใส่สารฆ่าวัชพืช โดยไม่เป็นอันตรายแบบ 100% ต่อมาจะเป็นการบำรุงข้าว คือใส่ปุ๋ย 30 วันหลังจากหว่านข้าวรอบแรกจะเป็นการใส่ปุ๋ยบำรุงต้น และจะเป็นการใส่ปุ๋ยหลังจาก 60 วัน เป็นการรับท้อง หลังจากนั้นคอยสังเกตการณ์รอการเก็บเกี่ยวใน 120 วัน

2.2 คู่มือการจัดการความรู้

การพัฒนาสื่อในรูปแบบคู่มือการเรียนรู้ พัฒนาโดยการจัดการความรู้การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย เนื้อหาให้ความรู้เชิงทฤษฎีเพื่อให้ชุมชนเสริมสื่อฐานการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษา

ฐานที่ 1 เรารักษ์ยางหย่อง เกี่ยวกับบริบท และศักยภาพของตำบลยางหย่อง

ฐานที่ 2 ภูมิปัญญาข้าวหลามยางหย่อง การทำข้าวหลามผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ขึ้นชื่อของตำบลยางหย่อง

ฐานที่ 3 สวนเกษตรผักปลอดสารพิษยางหย่อง การปลูกผักปลอดสารพิษ การปลูกผักอินทรีย์เพื่อการบริโภคและการจัดจำหน่ายเป็นอาชีพ

ฐานที่ 4 ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักรักษ์โลกยางหย่อง การทำปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักไว้ใช้ในการเกษตรด้วยวิธีการของเกษตรกรในชุมชน ฐานที่ 5 แปลงนาสาธิตข้าวปลอดสารพิษยางหย่อง วิธีการปลูกข้าวปลอดสารพิษในแปลงนาที่ปรับปรุงวิธีปลูก ตามสภาพดิน น้ำ อากาศของชุมชน และ ฐานที่ 6 โคก หนอง นา ยางหย่องชีวิตพอดีด้วยวิถีพอเพียง

ภาพที่ 7 คู่มือการทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย 6 ฐานเรียนรู้
ตำบลยางห้อย อำเภوتا ยาง จังหวัดเพชรบุรี

3. ประเมินสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางห้อย อำเภوتا ยาง จังหวัดเพชรบุรี การประเมินผลสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรปลอดสารอาหารปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางห้อย คณะผู้วิจัยนำร่องสื่อต้นแบบ คู่มือการทำเกษตรปลอดสาร อาหารปลอดภัย และ นำเสนอเนื้อหาการจัดการความรู้ และรูปแบบฐานเรียนรู้ ทั้ง 6 ฐาน ได้แก่ ฐานที่ 1 ไร่รักษ์ยางห้อย ฐานที่ 2 ภูมิปัญญาข้าวหลามยางห้อย ฐานที่ 3 สวนเกษตรผักปลอดสารพิษยางห้อย ฐานที่ 4 ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักรักษ์โลกยางห้อย ฐานที่ 5 แปลงนาสาธิตข้าวปลอดสารพิษยางห้อย และ ฐานที่ 6 โคก หนอง นา ยางห้อย ชีวิตพอดีด้วยวิถีพอเพียง ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) มีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) โดยการคัดเลือกแบบแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินความเหมาะสมของสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผู้ประเมินมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้ 1) ด้าน

เนื้อหา : เนื้อหามีความถูกต้อง ครบถ้วน เข้าใจง่าย จัดลำดับการนำเสนอเนื้อหา สอดคล้องกับกิจกรรมในแต่ละฐานการเรียนรู้ สามารถนำองค์ความรู้ในเนื้อหาไป ใช้หนุนเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัยได้อย่างเหมาะสม

2) ด้านสถานที่ : มีความเหมาะสมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบนิทรรศการมีชีวิต 6 ฐานเรียนรู้ เพราะจัดตั้งฐานเรียนรู้ที่ปฏิบัติการจริงในการทำเกษตร ปลอดภัยของชุมชน 3) ด้านประสิทธิภาพ : สามารถกระตุ้น ความสนใจให้เกิดการเรียนรู้ มีความแปลกใหม่ในด้านสื่อของชุมชน 4) การใช้ ประโยชน์ : สื่อมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้การทำ เกษตรปลอดภัย การทำเกษตรอินทรีย์ การทำผลิตภัณฑ์อาหารของดีชุมชน และสื่อฐานการเรียนรู้สามารถเป็นที่ศึกษาดูงานของชุมชนตำบลยางหย่องได้

จากนั้นนำผลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาเป็นสื่อส่งเสริม การเรียนรู้เกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ของชุมชน ตำบลยางหย่อง และสรุปผลงานวิจัยพร้อมส่งมอบสื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกษตร ปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน แก่องค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อพิจารณาใช้ ประโยชน์ และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงานพัฒนาขยายผลสู่การ เป็นชุมชนต้นแบบเกษตรปลอดภัย ของอำเภอท่ายาง จังหวัด เพชรบุรีต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัย อาหาร ปลอดภัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พัฒนาจากการสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกับกระบวนการพัฒนาแบบ มีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการผสมผสานการตั้งคำถามและการใช้คำถาม การรับ

ทั้งข้อมูลและความคิดเห็นถือเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี รวมทั้งการรวบรวม ข้อมูลทุกมิติ ข้อมูลข่าวสารหรือข่าวสารซึ่งบุคคลหรือหน่วยงานได้รวบรวม จัด เก็บ เรียบเรียงแล้วส่งเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของซัฟริ นฤทุม (2551) ในเรื่องกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม การ วิจัยนี้คณะผู้วิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีแนวคิดในการพัฒนาร่วมกันคือ สื่อที่ พัฒนาต้องสามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการสร้างความเข้าใจ สามารถนำไป ใช้เป็นแนวทางในการทำการเกษตรปลอดภัย การทำเกษตรปลอดภัย และ การทำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณภาพได้อย่างต้องถูกต้องและเชื่อถือได้เนื่องจาก สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่นำมาใช้ได้ผ่านการทดลองนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ การพัฒนาสื่อนิทรรศการมีชีวิตในรูปแบบฐานเรียนรู้ทั้ง 6 ฐานเรียนรู้ของตำบล ยางหย่อง ที่สามารถสร้างการรับรู้ และได้เรียนรู้จากปราชญ์ชุมชนที่น่าเชื่อถือ ณ สถานที่ปฏิบัติการจริง สื่อฐานเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจึงมีความน่าสนใจเพราะได้ เรียนรู้จากสื่อบุคคลและสถานที่ในการทำงานจริง สื่อคู่มือสามารถดูซ้ำได้บ่อย ครั้งปฏิบัติตามได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Dimmick, Chen, & Li (2004) เกี่ยวกับการใช้สื่อ พบว่า สื่อที่นำเสนอยังคงเป็นไปตามแนวคิดการสร้าง ความน่าสนใจ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อ โดยสื่อนั้นต้องสามารถ ตอบสนองความพึงพอใจของผู้รับสารได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ที่เน้นการ เรียนรู้จากผู้รู้จริง ในสถานที่จริง มีการทำคู่มือเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ของทั้ง 6 ฐานเรียนรู้ของตำบลยางหย่อง ผู้สนใจสามารถเรียนรู้จากการทดลองปฏิบัติ จึง สามารถสร้างความสนใจและการจดจำได้เป็นอย่างดี

การวิจัยมีกระบวนการนำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปประเมินความเหมาะสม พบว่า สื่อที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สามารถใช้ประโยชน์ส่งเสริมการเรียนรู้ ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Pearse & Stiefel cited in Pongquan (1979) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สมาชิกควรได้ร่วมในการตัดสินใจ (Decision

making) ร่วมการดำเนินงาน (Implementation) ร่วมผลประโยชน์ (Benefits) และร่วมการประเมินผล (Evaluation) เพื่อได้สื่อและเนื้อหาที่ตรงตามความต้องการของผู้รับสาร รวมทั้งการพัฒนาสื่ออย่างสอดคล้องกับแนวคิดของ Mansour (2015) กล่าวว่า บุคคลเปิดรับสื่อเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ตามวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ (Surveillance) การเปิดรับข่าวสารทำให้ตนเป็นคนที่ทันเหตุการณ์ 2) เพื่อการตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับชีวิต 3) เพื่อพูดคุยสนทนา (Discussion) บุคคลสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปใช้ในการสนทนากับผู้อื่นได้ และ 4) เพื่อการมีส่วนร่วม (Participation) ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมรอบ ๆ ตัว การเปิดรับสื่อมีผลต่อทัศนคติโดยผู้รับสารจะตัดสินใจเลือกเปิดรับข่าวสารโดยประเมินแล้วว่ามิประโยชน์ และสร้างความพึงพอใจให้ตนเองได้ การพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัย โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบล ยางหย่อง อำเภอท้ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีแนวทางการพัฒนาตรงตามแนวคิดดังกล่าว ทั้งนี้เพราะกระบวนการวิจัยในการพัฒนาสื่อ ใช้การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำบนศักยภาพและความพร้อมของชุมชนคำนึงถึงประโยชน์และความสนใจของผู้รับสาร มีการประเมินสื่อต้นแบบฐานเรียนรู้ทั้ง 6 ฐาน โดยผู้เชี่ยวชาญประเมิน และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) มีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) ผลการประเมินพบว่า สื่อสามารถใช้ประโยชน์ในการเป็นฐานเรียนรู้ได้จริง และสามารถปรับปรุงพัฒนาต่อยอดฐานเรียนรู้ในส่วนองค์ความรู้อื่น ๆ โดยใช้สื่อนี้เป็นต้นแบบต่อไป การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ มีความภาคภูมิใจสามารถใช้ฐานเรียนรู้เป็นที่ศึกษาดูงานของชุมชน สื่อส่งเสริมการเรียนรู้การทำเกษตรปลอดภัย อาหารปลอดภัยที่พัฒนาขึ้นนี้จึงมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถ

ใช้เป็นแนวทางสู่การกำหนดกิจกรรมการขยายผลการทำการเกษตรปลอดสารพิษ การทำการเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารของดีชุมชน และสามารถ ใช้สื่อฐานการเรียนรู้เป็นที่ศึกษาดูงานเสมือนห้องเรียนมีชีวิตของชุมชนต่อไป

6. ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

6.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

สื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่พัฒนานาขึ้นโดยคณะนักวิจัย สมาชิกกลุ่มและผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียควรนำไปใช้ประโยชน์โดยเป็นสื่อกลางสำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อ สร้างภาพลักษณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจโดยผ่านฐานเรียนรู้ที่เป็นเสมือนนิทรรศการ มีชีวิต เป็นประโยชน์ในการขยายผลการทำเกษตรปลอดสารพิษ เกษตรอินทรีย์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สามารถรับผู้มาศึกษาดูงานและกิจกรรมต่างๆ ที่ ทำร่วมกันในนามกลุ่มของชุมชนตำบลยางหย่อง อำเภอบ้านท่างาย จังหวัด เพชรบุรี

6.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1. ควรมีการศึกษาการนำสื่อการเรียนรู้ไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อคนในชุมชนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเพื่อให้ข้อมูล ความรู้ที่ได้รับนั้นมีความคงทน

6.2.2 ควรมีการศึกษาความยั่งยืนในการใช้สื่อการเรียนรู้ด้านการ พัฒนาการทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

6.2.3 ควรมีการศึกษาสื่อการเรียนรู้แบบอื่นเพื่อนำมาใช้บูรณาการส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). สำนักงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564): กรุงเทพฯ.
- ซัซรี นฤทุม. (2551). *การพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- ทองเปลว กองจันทร์. (2564). “*Agri challenge Next Normal 2022*”. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์: กรุงเทพฯ.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2552). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. ไทยวัฒนาพานิช: กรุงเทพฯ
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2538). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. พิมพ์ครั้งที่ 5. อักษรเจริญทัศน์ :กรุงเทพฯ
- วีรศักดิ์ เมืองไพศาล. (2562). *การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในผู้สูงอายุ. เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2565 จาก : <https://www.si.mahidol.ac.th/project/geriatrics/knowledge.html>.
- Assael, H. (1985). *Consumer behavior and marketing action*. New York: South-Western;
- Atkin, Charles K.(1973). *New Model for Mass Communication Research*. New York: The Free Press.
- Dimmick, Chen, Li . (2004). *Competition Between the Internet and Traditional News Media: The Gratification-Opportunities Niche Dimension* .The Journal of Media Economics 2004

- Mansour, I. H. F. (2015). *Beliefs and attitude towards social network advertising: A cross-cultural study of Saudi and Sudanese female students*
- Pearse, Andrew chemoche & Stiefel, Malthias.(1979). Inquiry into pathicipation : aresearch approach Geneva ; United Research Institute for Social Development
- Robbins, Stephen P. Organization *Behavior*. 10 th ed. (2003). Upper Saddle River, New Jersey : Pearson Education
- Rogers, Everett M., with F. Floyd Shoemaker. (1971). *Communication of Innovation.*: New York – The Free Press.